

Сыаната
2 харчы

(ССКП КК „ССРС тэриллситэ
60 сыла туолуутун туһунан“
Уураабыттан).

Г. СЕДАЛНИЦЕВ

Оройуон үлэһиттэрэ ССРС 60 сыла туолуутун бэлиэтииллэр

УДАРНАЙ ҮЛЭ РАПОРТА

**ССКП райкомугар,
райсовет исполкомугар,
ЫБСЛКС райкомугар**

Промкомбинат, рабочайдар, сулуусуулаахтар, инженернай-техническэй үлэһиттэрэ, ССРС тэриллэбэ 60 сыла туолуутун көрсө социалистическай куоталаһыгы киирсэн, сылаагы былааннарым ахсынны 25 күнүгэр төмөрүгэ ылыммыт эбэһэ-галистическай болдоһун биэр ий иһинэ төлөр-бууттары туһунан рапордыбыт.

Сотинны 25 күнүгэр 549 тыһ. солк. валовой бородууксууһа онорго, 389,5 тыһ. солк. бородууксууһа батараан сылаагы кырыллары аһардыбыт. Эрэһэ тэрилтэлэртэр бариллар бородууһуула былаан 103,9 бырыһыан толорулунна. 77 кубометр эрэһэ матырыһаала ордуу болоннот. 167,5 тыһ. солк. мебель оҥоһуулаа сорудах 7,5 тыһ. солк. аһарылыһа. Ол иһинэ оҥоһуулаа Мебеллерия, үөр-нөр комплекттары оҥоруу лаппа кыһарылыһа. 5,2 тыһ. солк. кээһидэх олох-дьаһах оҥолоро оҥоһу-лунулар. 2,1 тыһ. солк. хаһаайыстыбаннай тэрил-тэлэр болоннотиллар.

Сыл 11 ыйыһагы былаан деловой маһы тигэһи-гэ 100, тутуу деталларын оҥорууга 103,6, иһэ оҥо-һууларга 104,6 бырыһыан толорулунулар. Биэр-үлэһит оҥорон таһаарыһытын үрдэти былаан 10 бырыһыаннаан аһарылыһа.

Коллектив ситиһинтэр биригээдэлэр, сыахтар эрэһэ-дэхси үлэһиттэрэ төһүүһүн буолаа. Сто-лярнай сыах (маастар М. Т. Местникова), иһтэнэр сыах (маастар Н. М. Евграфова), пилорамциһтар биригээдэлэр (старшай И. И. Сивцев) ордуу таһа-арылаахтык үлэһитилэр.

Сыл хаалбыт күннэригэр өссө таһаарылаахтык үлэһит, пилетка үһс сылыгэр бөрө аһаарыты уураһа сөрүтөнөбүт.

А. ЛИСТИКОВ—директор, **В. ПАВЛОВ**—партий-най тэрилтэ секретара, **С. ИГНАТЬЕВ**—профком председателэ, **П. ВИНУКОВ**—комсомольскай тэ-рилтэ секретара.

БАСТЫННАР ЧИЭСТЭННИЛЭР

Олох-дьаһах комбина-тыгар ССРС хайрааллаах 60 сылаах юбилейгэр аналлаах үөрүүлэх мун-нэһах дэһылааты пар-тийнай тэрилтэ секрете-ра, ССКП райкомун бю-роутун чилиһэ П. М. Пер-мякова онордо. Кини урдук өрө көтөүлүү быһыһыгар-майгыгар комбинат коллектива юбилейдаах сыла ылым-мыт эбэһэ-галистическай чистэһиттэ төлөрөн иһэ-рин иһитиннэрда. Аас-пыт 11 ыйга барыта 390,9 тыһ. солк. бородууксуула баттарылыһа. Нэһилэ-һэһэ араас оҥолору оҥоруу кээһиэ 12,7 тыһ. солк. тирдэһэн, сору-лах эмэ аһарылыһа. Ордуу үчүгэйдик иһтэ-нэр (санидирскай А. М. Азмосова) уонна атах таһаарыһа өрөмүөнүгэр (биритэһиэр Е. П. Но-говщица) сыахтар үлэ-лэһиттэр. Юбилей иһи-ннэри куоталаһыгы кыт-тын, комбинат аһыс ра-бочайа пилетка инкис сылаһагы былааннарын болдоһун иһинэ толо-рору ситиһитилэр. Кини-лэр ортолоругар иһтэн-нэһиэр Т. Е. Матвеева уонна Д. А. Варламова, атах таһаарыһа өрөмү-өнчүлэр И. Н. Петрова уонна И. И. Оконешни-

ков, шофер И. И. Азмос-ов уо д. а. бааллар.

Ол эрхэри үлэ барыта эрэһэ-дэхси буолбатах. Сыл бүтүүр дээрэ хаал-быт кэмгэ 51,1 тыһ. солк. өҥөһулуһаһа эрэ, коллектив юбилейдаах сыл былаанын төлөрөр кыһаах. Бу — улахан сорук. Маннаах сыл бас-танна ыйдарыһтан хаалай иһэр фотография (бири-гээһиэр Д. П. Луккина), столларнай (П. В. Неус-тров) сыахтар уонна ту-луу биригээдэтэ (П. И. Шеестакон) эройиллэри курдук ударнайдык үлэ-лэһиттэрэ наада.

Дэһылаат кэнниттэн мустубут дьону ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун аат-тарыһтан партия райко-мун секретара Е. М. Ма-карова иһитик ээрдэ-лэтэ. Иһитэн салтыс кини, оройуонга бу сүг-көн соһыһыны көрсө та-ниһилиһит социалисти-ческай куоталаһыгы ту-һуһуһуһу иһитиннэрэн туран, үөрүүлэх бы-һыһа-майгыга коллек-тив кырдыһас үлэһитэ А. С. Попова, уонна иһтэннэһиэр В. А. Мака-рова «Үлэ ветерана» медалы туттарда, эмэ иһи медалынан билитин пенсияга олорор урукку сварщик А. Е. Захаров наһараалаһаһытын иһи-тиннэрда.

ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун

юбилейнай Бочуотунай грамотатын эдэр иһтэн-нэһиэр Татьяна Матвеева, шофер И. И. Азмосов ыллылар. Комбинат урукку директора В. А. Макаров оройуон Бочуо-тун кинигэтитүр килэ-риллиһитин туһунан си-бидиһтэһиһи аһыһыны-на Оттон «Бочуот Знага» ерден кавалера, респуб-лика нуруотун хаһаа-йыһыһаһын үтүөлэх үлэһитэ Е. П. Ноговицы-на ССКП райкомун уонна райсовет исполко-мун Махтал суруктара туттарылыһа уонна «Чу-ралчы сэлэһиһиһи Бочуоттаах гражданина» дьин аалай дьинтэ ка-тордылыһа.

Ити кэнниттэн проф-союз меккомун предсе-дателэ Е. С. Никифорова Саха АССР Олох-дьаһах хоаччыһыһыгар минис-терствотун Бочуотунай кинигэтитүр килдэрилли-

битин туһунан сибиди-һтэһиһиһи үлэ ветера-ныгар Б. А. Макарова, министерство уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамотатын атах таһаарыһаһы маастара И. И. Оконеш-никовка туттарда. «Биэр-иллэх кэрэгити» дьин республикатаһы фести-раль активнай кытты-лааһа И. Н. Петрова Са-ха АССР Културатын министрствотун уонна ЫБСЛКС обкомун Бо-чуотунай грамотатын ыл-ла. Итиһи сэрэ ком-бинат салаататын Бочуо-тунай грамотата хэс да бастыг рабочайдарга тут-тарылыһа.

С. СМЕРНИКОВА.

СНИМОВКА. ССКП райкомун секретара Е. М. Макарова кырдыһас иһ-тиннэһиэр А. С. Попова «Үлэ ветерана» медалы иһлэр түгэһи. И. Оконешников фотота.

ПАРТИЯ БЫЛААННАРА—НОРУОТ БЫЛААННАРА

ССКП КК Пленумун, ССРС Верховнай Советын сессияһын матырыһаалларын пропагандалааһын

Кэрэхсэбиллэх лекциялар

Чакырдаагы сельскэй «Знание» общество лек-тордара И. Д. Неустров уонна Г. Д. Ефимов аах-пыт лекцияларын тыла-сырин үлэһиттэрэ кэрэх-сээн иһитилэр.

ССКП райкомун пропа-гандистскай бөлөһүн чи-

лиһиһиһи иһиһи таһынан олохтоох агитатордарга, политинформатордарга семинары ылтылар. Он-но ураты болломто 1983 сылга дойду экономичес-кай уонна социальнай сайдыһытын былааннарын пропагандалааһына уу-рулунна.

Р. ДАНИЛОВ.

Улахан интэриэстээхтин

гэр ССКП ис уонна тас политикаһын дьорууһаах боһуруостара кээһини, дьиринник ырыһыһы-быһтарын, партия уон-на нуруот иһинтэр саһа сүһтэн сорук-тар туруоруулаһууһу туһунан пропагандист М. Д. Кроникова бөһө-дэтэ болломтолоһууһу иһ-тиннэр.

ССКП КК Пленумун, ССРС уонна РСФСР Верховнай Советтарын сессияларын матыры-һааллара политическай уонна экономическай үө-рэх бары формаларыгар улахан интэриэстээхтин үөрэттиһэн эрэллэр.

Д. ДЯКОНОВ,
партибиро секретара.

Тыла хаһаайыстыбатыгар аналлаах «Ураллар»

Челябинскай уобалас, ССРС Аска-үлгэ про-грамматтар тыла хаһаа-йыһыһыһыгар анаан «Урал» педтехдоруу оҥоруу коруулаһуу. Мнаае куоракка уоһу-дууу кыһаар иһиниһи автомобиллар оҥоһууһу-нулар.

Снимок: сана «Урал».

ССТА фотохрониката.

ТУТААЧЧЫЛАР ҮЛЭБЭ ҮТҮӨ ДЬУЛУУРДАРА

Көнүл, тэг республи-калар туһааһыһа со-юһтары юбилейын көрсө тэһиһит социалистичес-кай куоталаһы пиле-тка сорудахтары тө-лөрүүгэ үрдүк патри-отическай өрө көтөүл-дүүнү үөскэтэ. Ити урукку өттүгэр оройуон биэр хаалыһаах кол-лективтар — «Якутсель-строй» меуһастогар ордуу дьонкөһи көһүннэ.

Тыла сырын туттааччы-лара юбилейдаах сыл саһаланыһаһытан тэрээ-һиннээхтик, үрдүк оҥо-румтуоһаахтык үлэһи-с сылаһагы былаан-нарын баһараа ыйынан урутаан төлөрдулар. Ас-пыт сылаһаагы үлэ кээ-һиэ лаппа улаатта. Ор-дуу таһаарылаахтын Д. Д. Адамов камениһи-тарын, А. Н. Иванов па-искай дьиннэри ту-һааччыларын биригээ-дэһэ үлэһиттэр. Ово-вскраниһиһи тутууһу-гар тэһиһит комсомоль-скай-ыһаат коллектив, Одьулуун тэһиһиһи, Чыһаһара спортзалын ту-һааччылар эмэ дьу-луурдаахтык үлэһиттэр.

Көһө-болло дата чыһи-гар тэһиһит куотала-һыһа оройуонга үһс кээ-һиэһэ таһаарыһа ту-һааччылар дойду юбиле-йгар аналлаах үөрүү-

дээх муннэһаһыгар мекучасток кыһыл мун-нугар быһыл ор-то оҥоһууһу бүтэрэн синарды үлэһиһи эрэр эдэр туттааччылар, кол-лектив сүһуһуһу туруу-тар элбэх сыраларын биэрбит үлэ ветераннара туһунулар.

ССРС тэриллэһиһи 60 сыла туолуутун туһунан дэһылааты маннаһы сү-һуһа партиянай тэрилтэ секретара Н. Ф. Макси-мов онордо. Кини ССРС-һы тэрийиһи иһиннэ бө-һөһөтүү дойду бары на-цияларын уонна народ-ностарын историческай үтүөлэһи буоларын, Ийэ дойдуһу чыһиһи сай-дыһытар, эйэ иһиһи утумнаах охсуһууһу Коммунистическай пар-тия сүһкэһиһаһи оро-лун тоһоһоһи бэлкэ-тээтэ. Юбилей иһиннэ-һи куоталаһы, дьинтэ салгыһи дэһылаатчыт, саһа ааттары үөскэтэ. Бастыһи биригээдэлэр, рабочайдар элбэһи иһлэ-лэр. Бочуотунуһуһу Н. Е. Захаров, И. Е. Пер-мяков, Н. Н. Ноговилов, тракторист Ф. П. Криво-рукович, шофер М. К. Иустинов кыһа кээһи туттар дьонноһуһу. Бу күһиһаһи Вүтүн Соһоһа-һы коммунистическай сүһуһуһуһа тэрээ-

һиннээхтик кыһаһа бө-лөһиһиһиһи.

Трибунара—ССКП рай-комун бюротун чилиһи А. Е. Филиппов. Коллек-тив үлэһиттэриһи ситиһи-лэриһиһи ээрдэлэһиһи туран, кини партия райкомун уонна райсовет исполко-мун Эвэрда суруһуһуһи үлэ ветерана «Бочуот Знага» орден кавале-ра. Е. Н. Лыткин-на, I степеннээх юби-лейнай диплом А. Н. Иванов, II степеннээх юбилейнай диплому Д. Д. Адамов биригээдэлэриһи, ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатын пилорамциһи И. С. Ли-ткиновка, шофер В. И. Чи-чигинаровка туттары-һын муннэһи кыһы-лаахтары көһуһуһиһи тыһаһыһиһи доһуһуһаа-һыһа.

Юбилейнай социали-стическай куоталаһы таһаарыһаһыгар мек-участок администрация-тын Бочуотунай грамо-талара туттарыһыһыһа. Туттааччылар ССКП КК сессияһыһиһи (1982 с.) Пленума уонна ССРС Верховнай Советын сэ-һиэ сессияһа туруорбу-т соруктарыһи олоххо кил-дэриһиһи өссө таһаары-лаахтык үлэһиһиһи бы-һаарыһыһыһа.

С. ЧИЧИНАРОВ.

ССРС ТЭРИЛЛИБИТЭ 60 СЫЛА ТУОЛУУТУН КӨРСӨ

БИИР ИЛЛЭЭХ КЭРГЭНГЭ

Украинской Советской Социалистической Республика

60

ОЛОХ КӨРДӨРБҮТ ЭРЭЛДЭЭХ СУОЛА

Октябрь нутун киннитөн 1922 снл ахсынныа историга кыһыл комүс букваларынан кинрибтэ. Ити датилар рабочайдар уонна бааһынайдар сан дойдута бастакы государстваларын, диннээх норуот бааһынай дойдутун, элэхаларын арийбыттары. ССРС тэриллибита 60 сыла туолуутун көрсө Украина үлэиттэрэ, бүтүүн советскай норуот курдук, ССКП муударай салалатынан, дойду быраатты норуоттарын тулхалдыбат дойрдобууларын көмөтүнэн ааспыт хайгаллаах суолдарын эргиллэн көрөллөр уонна оһон сокуоннайдык кин тутталлар. Кинилэр Россия пролетариатын киннитөн украинскай рабочай кылаас уонна бэдиҕэ бааһынай аймах самодержавие уонна капитализм тирэхтэрин штурмалааһынга, өйө, кыллэп уонна сир иһин, хаһы-уруу Советскай былаас иһин охсууута турмуһунан сокуоннайдык кин тутталлар. Украинада рабочайдар, бааһынайдар былаастарын, Украинской Советской государство тэриллэһитин биллэрэн баран, большевиктарынан салаллар революционнай маассалар ССР Союзтарын тэрийиңи Ленинскай идеятын иһитик өйөбүттэрэ.

1922 сыллаахха ахсынны 30 күнүтэ ССРС тэриллэһитин туһунан Декларацияны ылыммат Советтар Бүтүн Союзтаары I съездин трибуна-тыттан Черниковтан калбит дьадаҕы бааһынай Таврида Одиенц эпнитэ:

— Билиҥи союздугун бийигини аны ким даҕаны араарбатыгар сохотох эрэл курдук көрөбүт.

Кырдыга даҕаны, ис уонна тас контрреволюция норуоттар биригэ сомоҕолоһууларын уонна кинилэр сана олох иһин охсуууларын утары сорунууларэ нүпүлүү барбыта. Ол сомоҕолоһуу айгырааһын уонна хоргуууну кыайыга, социализм төрүттэрин уурууга, советскай тутул кыайыларын сүмүскээһингэ, экономической иһинэ социаль-ной прогресы хааччылыга хас биридин республикада быһаарар факторынан буолбута.

Бүтүгү Украина экономикага—дойду бири кэлин норуотун хаһаайыстыбатын комплекси. С. С. тэспат сөргөтө. Ол, уобарастаан эттөххө, 1953 сылаары адыс Украина. Сыччаа икки күн иһигэр билиҥи кини промышленноба 1922 снл бүтүннүүтүгэр оһоһуллубутун саҕа бородууксуйаны биэрэр. 60 снл устата тыа хаһаайыстыбатын бородууксубата 5 төгүл улаатта.

Украинская ССР—бүтүүн үөрэдири республиката, улахан наукалаах, үрдүк сыйдылаах социалистическай культуралаах. Норуот хаһаайыстыбатыгар үлэһит хас 100-гү кинитөн 80-һэ үрдүк уонна орто үөрэхтээх, олохтоохтор үс тыһымыт биридэрэ үөрэнэр. Фундаментальнай уонна прикладной чинчийилэр салалларыгар республика ученайдарын саҕаны арийылара аан дойдуга биллэллэр.

ССР Союзтарыгар Советская Украина сүткэн-наҕай кыайыларынан бэлэһимит охсууу уонна айар-тутар үлэ албан ааттаах суолун ааста. Быраатты республикалар бири ныйыт иһкэлэригэр буолуу суос-сохотох эрэллээх суол буоларын олох итэҕэһинээхтик даһаастаата.

Днепропетровскайдаагы комбайновый завод саахарынай сүбүөкүлэни хомуйууга маассыналар комплекстарын оһоһон таһаарар. Сыл ахсын мантан дойду бааһыналарыгар 5100 РКС-6 комбайнар бараллар.

Днепропетровскай рабочайдара онорбут маассыналар дойду Аска-үөлгө программа-тын толорууга туһанылаллар.

КИЕВ. Украина столицатын кини уулуссата — Крещатик.

ГЫА СИРИН КЭСКИЛЛЭРЭ

Ровенскай уобалас «Заря коммунизма» колхозун бырабыллыһынга уонна партияма ыччакка аналлаах анкетатын бастакы ыйытыгыта «Эн үлэҥ министэтигэ бийиги хаһаайыстыбатын тоҕо таллым?» дииң этэ. Онуоха бары кэригэ «Тоҕо дьэтэххэ, манна мөн эөбүдүүр дьыалабын булдум» дииң эпипэттэбигтэрэ.

— Ити, арааһа, бийиги туохтаагар да ордук үөрдүбүтэ,— дииң этэр колхоз председатели Социалистической Улэ Геройа В. Плотинский. — «Тыа сирэ мин дьылбаар» дииң үгөс буолбут чинчийилэр хас сырыы ахсын дьон интэриестэрэ уонна наадаһыналары үлэх уларыйарын көрдөрөллөр. Эскертүн урут суох киним иһинэ олох-дьаһах үчүгэй усулбуулар, туйгуу хааччыһы уонна интэ-ринитинэ сыһыалаһа ту-руорулар эбит буоллах-тарына, билиҥи итилер бары коллектив оһовор

бийиги уонна букатын-нахтык кинридлэр.

Сморжевские хутор он-нугар Заря сэлэһинэ үүнэи тахсыарыттан эл-бөҕө суох биригэ ааста. Урунку хутор олохтоох-төрө куоратты хааччы-лылаах, аһыгылым кот-тедистарга эбөтөр элбэх мэдициһинээх дьэлэр-гэ нөһөй кинрибигтэрэ ыраатта. Кинилэр сиз-нэрэ тыа сиринээри ис-кусство оһуолалыгар музыкада, хореографияда уонна живописка үө-рэнэллэр. Спортивнай ком-плекстаах уонна сабыл-лаах бассейннаах орто үөрэхтэһиңи оһуолала-рыгар оһолорго үчүгэй усулбуулар тэриллэ-һилэр. Оттон Культура дьыарыаһа уобалас кини-нин бастыг сценаларыт-тан хаалсыбат.

Манна төлөүдээн кини кээһийдээхтик уонна хааччытылаахтык ту-туу салдаран. Улахан кыахтаах аграрнай-про-мышленнай предприятие-да кубулуйбут колхоз до-уоттара онуоха кыагы биэрэллэр.

БААҤЫНА ТОЛУУ КУОЛАҤЫ КУУТЭР

Социалистической Улэ икки төгүлээх Геройа Украина селекционерэ В. Н. Ремесло кабинеты-гар саамай кестүүлээх иргэ сэлэһинэй түүтэ-гэ сураҕ. Хас суорт баар даҕаны—соччо түүтэх.

Василий Николасевич-үдүөр бурдугу үүнэ-лөччи. Кинитөн инсти-тутка ыдыллыбыт сали-тинэй ханнык суорда ор-дук сыаналааһын ыйы-тахха, хас сырыы ахсын эпипэттир: бу билиҥи үлэһит суорлут. Били-ҥи ГДР селекционерда-рыннык кыттыһын айы-тыбыт «Дружба-1» уонна «Дружба-2» суортар бэ-лэбиэрнэлэһини барал-лар.

Үрдүк көдүүтээх кү-чүнигү сэлэһинэй суор-тарын ыһыга бурдук куолаһын конструкторда-га адыс саҕа ыһымаһы шытан онорбуттара: Таһаан сааскы көрүң-тэри күһүңүгө кубулу-туу ыһыттылыһыта, онтон Ада дойду уонна кыраныһа таһынаагы

СЫППАРАЛАР, ЧАХЧЫЛАР

● XI пятилетка бас-тыкы сылыгар Украин-скай ССР националь-най дохуота 2,6 мил-лиард солк. улааһыта уонна 80 миллиард солк. тэһнэспитэ.

● 1922 с. Украинада 0,1 миллиард кило-ватт-час алектроэнер-гия оһоһуллубута. Ы-лырыны алектроэнер-гияны оноруу 230 миллиард киловатт-часка тийибитэ.

● Бастакы 10 мол-массыһынны онорон таһаарыта Харьков-таагы тракторнай за-водка 38 снл наада буолбута. Иккис мөл-үөһингэ—балтараа снл. Завод, трактордара ССРС бары республи-каларыгар, уобаласта-рыгар уонна оройуон-нарыгар, өлү-мүгө 38 атын дойдуларга үлэ-лиилэр.

● Үчүгэй тутуу уон-на тупсаран оноруу иһин ааспыт сыллаах-ха Украина 2 оройу-на уонна 43 сэлэһинэ-тэ ССРС НКВД ди-пломнарынан наҕара-далаһыттара.

● Украинада күнүгэ 644 квартира үлөү-күрүр, а. э. 10 тыһ. нэһилэһинээх куо-ракка наада буолар дьы саҕа.

● Республикада 28 тыһ. маассабай би-блиотекалар бааллар, олорго 384,5 мол. ки-нига, сурунаал харал-лар.

«АЗОВСТАЛЬ» ХАМЫНАҤА

Ждановскай металлур-скай завод сталевара Социалистическай-тэ икки төгүлээх Ге-ройа Г. Горбань дьэтти-гэр баар өйрөбүннүк каллар ортолоругар му-русталаһа олохтоох маастардар онорбут ме-даллургическай хаһы-лахтара баар. Кустун-драс өһиһүүннө күлүм-түүр, уонна уһаарылы-ыт ол оһоһук хайдак-эро ставелар идэтин сим-юлаһан көрдөрөр.

Вихирлээх металлурт алайар биригэдэтэ 30 тыл устата балтараа мөл-үөһөн тонна кэригэ ыс-саһы уһаарда. Кини кэригэ 50 савастаах. От-тон «Содурууну Маг-нитка» сааһа аһыры кы-ла. 1933 снл атырдык иһигэр бастакы чутууну таһаарыаһтан ероһымаһан уонна үлэ романтикатынан толору кини историята суру-лар. Ити ким устата ме-таллурдар 140 тонна чу-ууну уһаардылар, 100 мөлүөһөн кэригэ тонна таһаарынай прокаты оһо-һон таһаардылар. Оттон уһаарылыһыт ыстаал—20 мөлүөһөн кэригэ тон-на. Ити төһө-хаачча бу-ларын маннык суоттаа-һыттан көрөөххө сөп. Азовстальскай метал-тан оһуоллубут рельсэ сир-тары 60 төгүл курдуон сөп.

Ждановскай металлур-а бородууксуйалаа маассыһынны уонна суд-ионы онорууга, нефть иһинэ газ промышлен-ностарыгар, тыа хаһа-йыстыбатыгар уонна транспорту туһанылал-лар. «Азовсталь» метала-ан дойду 30 дойдулары-гар экспортта тахсар.

ССКП XXVI съездин кинитөн Г. Горбань би-ригэдэтэ «Үрдүк хаачы-тылаах ыстаалтан—бу-чуоттаах бизс мунну-таах промканка уонна маассыналарга» делиһи-нэи куоталаһар.

Лавно-Франковскай уобалас Косова куо-ратын Культуратын дьитин самоотельнай артистара көбүөр өтө-счү Мария Самарец уонна шофер Роман Ку-еров, Гинилэр репе-туардарыгар—нуучча, украинскай, венгерскай, польскай народнай ырыалар.

ЭЙЭБЭ КУТТАЛ ХАНТАН СУОҢУУРУЙ

Бигр дойдугаахтарбыт
сулууспалылар

ЭРЭЛИ ЫЛАА

Чурапчы солонньотин олохтоохторо Ада дойдуга сэрэтин кыттылаада. Афанасий Егорович уонна үлэ ветерана Татьяна Дмитриевна Захаровтарга соторутаагыта кинилэр уоллара Иван сулууспалылар чааһыттан сурук кэллэ.

«Эйэхэ эһиги уолгут Иван үтүө суобастаахтык сулууспалыларын, күүһүгү бэрэбирээннэ «уйгут» сыанада барбытын, воинской дисциплинаа кэспэтин туһунан биллэрэбин. Бу ааспыт айта чаас командира киниэхэ махтамы биллэрбитэ, ону таһынан спортивной ситһинилэрин иһин Вочуотунай грамотанын наараадалааһыта. Байыаннай идэтин ситһинилээхтик баһылыр. Чаас командованията, Эһиги уолгут кыһамнылааһын уонна сулуусада ситһинилэрин учуоттаан, киниэхэ байта сулууспалылар отделементын хамаандалылары итэрдэйдэ» дээн этиллэр ол сурунка.

Иван, бары бигр саастаахтарын ийрүк, биографията сулургу, сага садаланар. Чурапчы орто оскуолатын бүтүрэн бараан, Мырылаа сыныык-сыттаабыта, кэлэн 13 № дээх СПТУ-ба үөрээн шофер идэтин баһылаабыта.

Ийэлээк аҕа уолларыттан үөрэллэр, киниэхтин тарааны кини олоххо бигэтик хардыылыада дээн сирдээхтик эрэнэллэр.

«СО» корр.

АХШ администрацията стратегической ядернай сэрэни сөбүнүн уодаһыннаах үлүһүйүү төтөтин күүртөөһүн салгыыр. Ол үлүһүн президент Р. Рейган 1980 сыл бүтүүтүгэр Пентагон байыта саба түһүү сабынан ааттыыр сага 100 «МХ» межконтинентальной баллистической ядернай ракеталары тарбатан туруорар туһунан соторутаагыта ылыммыт быһаарытаах туохууру. Ракеталар «компактной базалааны» ылыммынан Байоминг штатка АХШ ВСК-тарын Франсис Уоррен базаларыгар аналлаах «аһары бега» ыттар шахталарга туруорулуох таахтар. Вашингтонга тый ээркээр Рейган «МХ» ракеталар ахсааннара кэлин бадар хангыттылаахтаахтарын туһунан ойдобулу бигрэр санааны эттэ.

ССРС кытта байыаннай тэтиһини кэһиһилбэтин» чөлүгэр түһэрэр аатыран АХШ президент сага баллистической «МХ» ракеталары тарбатан туруоруу сирдээгин дакаастыы сагаата. Былларын курдук, олодо суох «советский суоһаанынан» АХШ-гар уруктуу даһаны өттүгэр ыарахан бомбардиро в ц и к т а р ы уонна баллистической

ракеталары өгөрүү программаларын быһаара саһаабыттара.

«МХ» программаны алоххо киллэрин советский-американский ОСВ-1 уонна ОСВ-2 дуоһебардар межконтинентальной ракеталарга эһин шахталары өнөрбөт туһунан кини балаһыанньаларыттан өнөрдөстөрүн кэһиһин буоларын Вашингтон билбэт буолуурун кылдах даһаны саһамыт. Эмэ ол курдук, итинник хардыы Женеваадагы советский-американский кэспэтинилэргэ прогресска көмөлөсөтүн онно өйдөөбөт буолуохтарын саһамыт.

«МХ» ракетнай системаны тарбатан туруоруу ССРС уонна АХШ стратегической күүстөрө быһа холуйан тэг балаһыанньалаахтарын кэһиһэргэ туһуламмыт АХШ салайар эрчимтэлэрин милитаристской сорунууларын быстыспат сорботунан буолар. Р. Рейган американский ракетнай-ядернай арсеналы ахсаан өттүнэн ханатыы уонна хаалытыба өттүнөн туһаары суолунан Советский Союһу байыаннай өттүнөн баһыларга дуулуһарын кистэбэт. Динчирин, хас бигрдинэрэ уоннуу боеголовкалаах

сүүс оннук ракетна боеголовкалар тыһынчаанан улаатыһыларын тирээр. Уопсайынан, АХШ 1990 сыллаахха дээр аһарда бэйэлэрин стратегической ядернай күүстэрин састаабыгар 20 тыһынчаада тийэс ядернай

Аан дойду
ТЕМАТЫГАР
БЭСИЭДЭ

зарядтаах буоларга суотаналлар.

Онон, норуоттар дуулуурдарын аахсэбэка турак, Рейган администрацията аан дойдугаах үлүһүгэ агрессивнай милитаристской курсу салгыыр, аан дойдугаах уустук проблемалары, бастатан туран, соһилэһини үлүһүйүүнү хаарчактыһын проблематын, быһаарыһы араастаан мөһөйдир. Вашингтон милитаристской политика Холбоһуктаах Штаттарга байылар сорууулаах сэмэлээһини көрсөр. Ядернай сэрэни саһин, байыаннай ийригирини утары хамсааһын хас күн ахсын күүһүрэн иһэр. Рейган администрациятыннан тигэһиһин мытталлар байыаннай бэлэмнэһинэр программаларын се-

натор М. Хатфилд сыһыттык критикалааҕа. Эс-би-си телекомпанията интервьютутар кини АХШ ханнаах эрэ «хаалыһыларын» туһунан бигэртэһинилэри сорууулаахтык кээр тийтэ. Мин, дээн эттэ сенатор, икки дойдуга икки ардыларыгар быһа холуйан стратегической тэтиһини баарын итэрдэбин. Дээ ол иһин, чуолан, бигртин» соһилэһини хонтуруоллааһын дыһалатыгар дэһиннээх прогрессы ситһиһэргэ саһамай тодоос-тоох кам.

АХШ 13 регионной бөлөхтөрүн председатели, ол иһинэр Таһара дыһалэрин национальной советтара, Холбоһуктаах методической таһара дээтэ, американский конгресс чиллэһинэр ааттарыгар суруктарыгар ядернай сэрэни саһини үлүһүйүүнү күүртөөһүннэ администрация ыттар курсууттан дэһиһини дыһиллэрин биллэрдилэр. «Видити конгресс», — дээн, этиллэр докумунта, — 1983 финансовая сылта «МХ» ракетнай системаны өгөрүүта уонна тарбатан туруоруута үбүлээһини бюджеттан устатта ыгырабыт. Олору өнөрөн таһаарыта быһаарыһыны бигити

ядернай сэрэни ыттар дойдубут салайааччылар уонна кыайар кыах баарыгар эрэнэллэрин туохууру.

Оттон Советский Союһу ылар буоллаахха, кини эйэ уонна норуоттарга куттал суох буолуурун иһин, бигити планетабыттар ядернай сэрэнигэ туһааһыбат мөһөйдэри туруорар иһин кытааһахтык итэһинэ утумнаахтык турунар. «Кини аймах», — дээн бэлэһтэбитэ бигити партиябыт КК сөһиннэһиһи Пленумугар ССКП КК Генеральной секретара Ю. В. Андропов, — бэйэтин иһинки кэспэтин сарбыһаһын баарбаһи буоллаһын, соһилэһиһин үлүһүйүүнү уонна сэрэһилэри кытта муһура суох эйэллэр кыада суох.

Ядернай сэрэнигэ кыайарга суоттанмы бу — авантюризм. Ол эрдэттэн түһүстөр төһөлөөх. Эс-би-си Вашингтон, өйдөөх-төһөөх буолууну, утаран, норуоттар эйэрэ дуулуурдарын сиргэ-буорга тэһсэн, «МХ» ракеталары тарбатан туруоруута киндрэһинэ, Советский Союһу Вашингтонга көдүүстээхтик уонна кэһинэр кардарыада.

В. МАЛЫШ.
(ССТА).

Сага фильмнэр АХСЫННЬЫ ЭКРАНА

«Ленфильм» киностудия кэтит экраннаах өгөрөх «Танцевальный стиль» дээн сага хартыына «Эрбозо аналла» О-студия өһиһөөх лиэнтотир кини улахан да тэр кини сиртэн муора доһоочулэр интервистэ-тардылаада. Манна өрөккөн эр саһаалаах өрөйдөр түөһүттэр, сүү-дүттэр ир-суолларын өрдөһөн араас быһылааннарга түбөһиллэрэ, тийэ-дэр кыайылаах тах-сылалара ойууланар.

Ригатаагы студия икки сериялаах кэтит экраннаах, өһиһөөх «Три минуты лета» дээн хартыына — Латвияны гитлеро-вештар оккупациялаахтаргыттан түөрт уон сылы хаһан көрдөрөр болотуна. Хартыылаага фашистары кытта күрөспит баай ыал батарааһыттан колхоз салайааччытыгар тийэр үүмүт, уопсай дыһала туһугар таһыыр доһоруттан маһыт бөрөстүөй баһыһай дыхтарын (оруолга Астрида

Кайриша) уустук дыһыата көрдөрүллэр. «Рыбные ворота» дээн «Три минуты лета» тэр кини сиртэн муора арыһыттар үлэһин тийэбит туттааччылар хэ-рөктөрдэрин арыллы-та, олохтоохтору кытта сыһааннара, кинилэр-дээн дыһаларын хол-боһуһунара, өрөйдээх, үөрүүтээх таһталлара кэһиһэр.

Балары тэгэ Испания биллэһиһиһи режиссеры Хуан Антонио Бардем Москвада ыһаһылааһыт. Норуоттар икки ардыла-рынаагы Х кинофестиваль урдук наараада-тын — Кыһыл көмүс би-рөһиһи дойдуттар критика бастыт бигриһин ыһ-быт «Конец недели» уон-на Пакистан «Подставная жена» дээн фильмнэ-рө көрдөрүллүөхтэрэ.

С. ДАНИЛОВ,
киносеть методика.

Тийэ сылдан амбы

Хайахсыт промтоварнай маһаһыһын прода-веһа комсомолка Елена Дычковская соторутаа-гыта оройуон киниктор тийэһи киллэрин бигр күн 3750 солкуобайдаах

табаары аһылаата. Эдэр жооптортор дойду юбилейи үлэтиһэр үчү-гэй баһахтээх көрсөргө быһуһар.

В. ИГНАТЬЕВ.

Видити оройуонмуту-гар 1981 сылта 4. ааһан эрэр 1982 сылта 5 кини үлүһүн баһыһада эм-гитинилэр, ол иһинтэн бигр ыарыһах 176 күн өмтөнөн баран иккис группалаах иһаһили буолла. Овоһор үлүһүү-лэр тахсара ордук дыһ-сипиһиһиллэх. Маннаах, бастатан туран, үлүһүт курдук дыһаһан сыл-дымы наадалаах.

Үлүһүү биричиһилэрэ хастар даһаны. Урут үлүһүт, параличтаабыт, иһиллэрэ, атахтара дьар-даран ылдыр, хааннара аһыһах, ханнак эмэ ин-фекционной ыарыһан ылдыһыт дьон гуртэ-ник үлүһүөхтэрин сөп. Кинилэр мэлдьи сылаас-тык таһналлара наада. Үлүһүү аһы биричи-һиһин ыта тутар атах

таһаһын, үтүлүгү кэтин буолар. Кырааһа таһас хаан эргирин быһаар-дарын түмүтөр ити ор-ганиһар үлүһүөхтэрин сөп. Бу таһаһыттарга эһиэ сы-һаһаһа. Таһах биллэ-рин курдук, хаан эргирин быһаардар, онон орта-ныһа бүтүнүүтө тыһ-ныһа утарыһыта мөл-түүр.

Алкоголизм үлүһүү сү-рүн биричиһинэ буола-рын чорботон бэлэһиһ-хэ наада. Итирик кини ситэ таһыһаһа, уулус-сааа охтон, улахан ту-манна муһан дэһигис то-һуһон сөп. Холобур, би-һиги баһыһаһыттар 1979 сыллаахха үлүһүн өмтөнүт 9 киниттэн 4-дэ итирик туруктаах сылдьан тонмуттар этэ.

Үлүһүт дьонго баста-кы көмөнү табатык уон-

Комп АССР. Печорада Усть-Цильма селиһиннэ-дэ быһыры үгэстэр утумнааллар. Норуот бырааһынныһа күн дьахталлар эбэлэриң су-дууттарыттан барча сон-дору, кэрэһи, көмчүүк кыргаллаах мааны саал былааттары хөстүүлэр.

Снимокка: селиһиннэ күүлээһиктэ, С. Губский фотота, (ССТА фотохрониката).

ҮЛҮЙҮҮТТЭН СЭРЭНИЭХХЭ

на суһаллык өгөрүү улахан суолтааах. Ви-һиэхэ үлүһүт мистэһи ханнаһан соһуу, күүсэ имитэн биһэри наада дээн өйдөбүл баар. Ол сыһыа Үлүһүт кинини бастатан туран, түргэн-ник сылааска киллэри-лээхтээх уонна үлүһүт иһинтэн эбэтэр атаһын 40 кыраадыһаах иһин утта утан 30—40 мүн. ганаа оноруллуохтаах, ол киниттэн массаһа-һылаахтыах. Сылаас ча-һи иһардээххэ сөп.

Кыра саастаах өрөһор ортолоругар сэрэтэр-өй-дөтөр үлэһи күүсэ ыһ-тан, төрөһүттэр кыһы-һы тыһыһы ыһаарга оро уулуссада мистэ сылдьа-рын бөлөһоллоро наада. Быһыл 3 оро үлүһүн эм-тэһиэ.

Ыраах үүчэһинэргэ олорон үлэһиһи, бултуур

дьоннорго салайааччылар сөптөөх усулуобуйаны тэриһиһтээхтэр. Арыһы-лааһыны, таһаһаһыны утары сорууулаахтык өхсүһүллуохтаах.

Үлүһүү тустаах дьон-го ыарахан содулар-дааһын таһыһан госу-дарствода үгүс ноһооту аһа-лар. Быһырыһын оро-йуоннааһы баһыһа 4 үлүһүт кинини холбоон 340 жоһу устата эмтэ-һитигар, аһыһыттарын уонна ханнаһтарын аах-сыһаһа туран, госу-дарство 2720 солк. ороскуот-таабыта.

Үлүһүттэн сэрэхтээх буолары ордук бу кы-һыһыны кэмгэ уһунуох-ха.

Г. АЛЕКСЕЕВ,
хирург.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Сага олох» хаһыат редакциятыгар КОЧЕГАР наада.

Үлэһиһи баһалаахтар кэлэн кэспэтин.

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 878700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫБЫТ: редактор — 21-395, судьялар — 21-495, уопсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского района КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3250.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. М. ЗАКАЗА 149.